

Дмитро Наталуха,

голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку

Чому Сполученим Штатам вигідно допомагати Україні у війні проти росії

Прибутки, які отримує економіка США від надання допомоги Україні, важко переоцінити. Ще важче їх не помітити. Бо надто позитивний ефект має підтримка українців для американського населення, промислового виробництва США і цілих штатів. Місячний випуск оборонного сектору Сполучених Штатів є найбільшим із кінця Другої світової і вже зараз перевищує показники часів гонки озброєнь (1950-ті — 1991 рік) чи глобальної війни проти тероризму (2001–2021 роки). Такі небачені донині темпи та обсяги виробництва потребують величезної кількості робочих рук. Тож не дивно, що завдяки допомозі Україні американська оборонна промисловість сьогодні домінує на світовому ринку праці.

<https://www.ukrslovo.net/swa/120340.html>

«Якщо світ втомиться (допомагати Україні), вони просто дадуть нам померти», — заявила перша леді України Олена Зеленська в ефірі британського ВВС кілька днів тому. Така радикально відверта заява стала реакцією на блокування 8 грудня американськими сенаторами-республіканцями ключового пакета допомоги США Україні на суму понад 60 млрд дол.

Подібний випад американських законотворців можна зрозуміти на тлі останнього дослідження Pew Research Centre, результати якого свідчать: 48% республіканців вважають, що США надто багато допомагають Україні. Єдине, чого зрозуміти наразі не виходить, то це те, чи ці республіканці надали таку відповідь через власне невігластво або ж неучтво.

Адже прибутки, які отримує економіка США від надання допомоги Україні, важко переоцінити. Ще важче їх не помітити. Бо надто позитивний ефект має підтримка українців для американського населення, промислового виробництва США і цілих штатів, у яких ці республіканці обирались.

План Маршалла навиворіт

Сьогодні продуктивність оборонного сектору США б'є всі можливі історичні рекорди.

Так, місячний випуск оборонного сектору Сполучених Штатів є найбільшим із кінця Другої світової і вже зараз перевищує показники часів гонки озброєнь (1950-ті — 1991 рік) чи глобальної війни проти тероризму (2001–2021 роки).

Такі небачені донині темпи та обсяги виробництва потребують величезної кількості робочих рук. Тож не дивно, що завдяки допомозі Україні американська оборонна промисловість сьогодні домінує на світовому ринку праці.

На частку США припадає 60% усіх світових вакансій в аерокосмічній та оборонній галузях. Найближчі їхні конкуренти відстають у 6–10 разів.

Продажі американських оборонних підрядників зросли на 42,8% — до 50 млрд дол. 2022 року (порівняно з приблизно 35 млрд дол. 2021-го).

Крім того, ці компанії мають можливість тестувати своє обладнання в режимі реального часу.

Україна стала полем для випробувань сучасних технологій, що дає перевагу американській оборонній промисловості. Це безпосередньо зміцнює не лише безпеку, а й економіку США та сприяє зайнятості їхнього населення.

На сьогодні у виробничій промисловості США налічується 604 тис. вакансій. Це не набагато менше за населення таких міст, як Бостон, Портленд чи Детройт, або ж таких країн, як Люксембург і Чорногорія. І це лише одна індустрія економіки.

Якщо взяти аерокосмічну та оборонну промисловість Сполучених Штатів, то у них налічується близько 2,2 млн робочих місць по всій території. Від Каліфорнії та Аризони до Коннектикуту та Огайо. Від Техасу і Флориди до Огайо та Вірджинії.

У 2022 році саме американські оборонні та аерокосмічні компанії збільшили кількість своїх працівників на 101,7 тисячі — до 2,2 мільйона осіб.

Попит України нарешті допоміг цим американським бізнесам повернутися до передковідних показників і навіть перевищити їх.

Мультиплікаційний ефект у цих галузях вражає. Наприклад, в аерокосмічній галузі ланцюг постачання з багатьма рівнями постачальників є надзвичайно складним і комплексним.

Середньостатистична американська комерційна аерокосмічна компанія має понад 12 тис. постачальників.

Це означає, що лише одна американська компанія з виробництва ракет чи літаків дає заробляти більш як десятку тисяч інших бізнесів, що наймають людей, отримують прибутки і фактично живуть у тому числі за її рахунок.

Все в родину

Не думайте, що це якийсь локальний феномен на кшталт Кремнієвої долини, і найбільші виробники зосереджені компактно в одному місці.

Щонайменше 117 виробничих ліній, на яких американські робітники виробляють озброєння для України, розташовано сьогодні у 31 штаті та 71 місті. Близько 32 із цих ліній розміщуються в так званому Іржавому поясі — колишньому індустріальному серці США, яке зараз повертається до життя саме завдяки оборонній допомозі Україні.

Десятиліттями різні адміністрації США шукали шляхи відновлення промисловості регіону, але саме підтримка України стала рішенням, яке спрацювало.

Цьому сприяло саме те, що до 90% коштів, виділених Сполученими Штатами на військову допомогу Україні, було витрачено всередині США.

Допомога Україні також забезпечила 3,3 млрд дол. прямих промислових інвестицій, спрямованих на підвищення потенціалу вітчизняної оборонної промисловості по всій території Америки.

Наразі найбільшими отримувачами допомоги є Пенсильванія (2,4 млрд дол.), Аризона (2,3 млрд), Арканзас (1,5 млрд), Техас (1,4 млрд) і Флорида (1 млрд дол.). І хоча у цих штатах скептично ставляться до допомоги Україні, саме там завдяки цій допомозі створюються робочі місця і саме у цих штатах люди отримують можливість заробляти.

Приміром, лише в штаті Алабама оборонна промисловість забезпечує 264 780 робочих місць із річним фондом заробітної плати на загальну суму 19,3 млрд дол., тоді як загальний економічний вплив від військовослужбовців та оборонних контрактів по всьому штату становить 50,3 млрд.

Місто Тусон у штаті Аризона, батьківщина легендарного Stinger, з 2005 року не виробило жодної ракети. Його підприємства припадали пилом. Але 2022-го місцевий завод отримав контракт на суму 625 млн дол. на поставку Stinger'ів для України. Вперше за 17 років із конвеєра зійшли вже відомі на весь світ ракети.

У штаті Флорида компанія General Dynamics Ordnance and Tactical Systems орендувала будівлю площею 240 тис. кв. футів в індустріальному парку Мескіт для розміщення нового заводу з виробництва артилерійських снарядів. Протягом багатьох років Мескіт був маленьким провінційним містечком, але зараз, завдяки Україні, стає потужним комерційним центром. Цей завод додасть місцевій громаді понад 125 робочих місць.

В Арканзасі компанія Lockheed Martin, виробник HIMARS, має намір збільшити штат свого заводу в місті Камден на 20%, найнявши 200 нових працівників, після рішення надати системи HIMARS Україні.

Звісно, що така експансія промислового сектору в американській економіці має вплив і на решту індустрій і бізнесів. У зазначених штатах і містах зростають зарплати, з'являються робочі місця, а від цього виграють усі: від сімейних ферм і маленьких кав'ярень до торговельних центрів.

Наприклад, просто зараз та ж сама Lockheed Martin шукає 2 372 нових співробітників по всій території США, General Dynamics — 2 781, BAE Systems — 1 120, а RTX, відома своїми ракетами Javelin, — 3 072 робітників.

Веб-сайти цих компаній забиті відкритими вакансіями, і це лише маленька частина від тисяч компаній, які виробляють озброєння в США.

Вітрина американської міді

Однак допомога Україні позитивно вплинула не лише на реальний сектор економіки, а й на зовнішньоторговельний потенціал Сполучених Штатів.

Україна буквально стала вітриною американських технологій.

Так, після надання Україні ракетних комплексів HIMARS Сполучені Штати отримали додаткових замовлень на них від інших країн на суму 2,124 млрд дол.

Ця цифра не включає пропозиції про купівлю 486 пускових установок HIMARS для Польщі вартістю близько 10 млрд дол.

Те ж саме і з ракетами Javelin, що стали культовими не лише в Україні, а й у всьому світі. Із початку 2022 року їх замовили Велика Британія, Норвегія, Албанія, Латвія, Болгарія й Таїланд. Загальна сума замовлень перевищує 600 млн дол. Аналогічна ситуація із замовленнями на американські танки Abrams на суму 9,5 млрд дол. і на баражуючі боєприпаси Swichblade — на 340 млн.

Таким чином, допомога Україні безпосередньо підвищила попит на американську військовооборонну продукцію як серед країн — членів НАТО, так і поміж інших країн світу.

Щоб задовільнити його, Сполучені Штати створюють стимули для союзників по НАТО передавати Україні свої старі системи озброєнь американського виробництва і радянських часів. На заміну члени Альянсу купують сучасну американську техніку, яка виробляється з нуля та коштує набагато дорожче.

Не дивно, що загальна вартість зовнішніх військових продажів США 2022 року становила 153,7 млрд дол. Це на 49% більше порівняно з 103,4 млрд дол. 2021-го.

США допомогли запустити глобальне переозброєння демократій, від якого заробляють передусім саме американські компанії.

Очевидно, що публічна позиція «ми надто багато допомагаємо Україні» видається для окремих конгресменів чи сенаторів США дуже політично привабливою. Адже, осідлавши її, можна ліпити собі ампулу справжнього економічного патріота, який замість малозрозумілих закордонних війн опікується добробутом дуже зрозумілого американського населення. «Навіщо фінансувати чужі війни, коли треба фінансувати свою економіку?» — збуджено запитує у натовпу один із потенційних кандидатів у президенти США.

Та правда полягає в тому, що захист цінностей — свободи, демократії та справедливості, які не були порожнім місцем для батьків-засновників Сполучених Штатів

Америци, завжди приносив як моральні, так і матеріальні дивіденди. І випадок України — не виняток.

Ігнорувати це — бути недалекоглядним. Не бачити цього — бути брехуном.

Україна за ці два роки стала чимось значно більшим, ніж просто територія з населенням у певних кордонах. Захищаючи Україну, ми насправді захищаємо все те, на чому стоїть сучасний західний світ. І якщо деякі політики вважають, що вони «надто багато підтримують Україну», можливо, слід спитати їх, що саме, на їхню думку, отримує надто багато підтримки — свобода, демократія чи справедливість?